

Дэмаграфія

АДНА СПРОБА ЭКА — БЯСПЛАТНА

Больш бяздзетных сем'яў атрымаюць шанц стаць бацькамі

Примыненне метадаў дапаможных рэпрадуктыўных тэхналогій дазваляе шлюбным парам стаць бацькамі. Летась з дапамогай ЭКА наступіла цяжарнасць у 1805 жанчын, што складае 1,24 працэнта ад агульнай колькасці родаў у краіне. Пра гэта расказала галоўны спецыяліст аддзела дапамогі маці і дзецям Міністэрства аховы здароўя Людміла КЕДА.

Шчасце мець дзіця

— Са студзеня 2021 года ў сілу ўступіць Указ Прэзідэнта № 171 «Аб сацыяльнай падтрымцы асобных катэгорый грамадзян», які дазволіць шматлікім сямейным парам мець права на адну бясплатную спробу экстракарпаральнага апладнення. Скарыстацца гэтым змогуць тыя пары, якія з'яўляюцца грамадзянамі Беларусі, пры наяўнасці медыцынскіх паказанняў і адсутнасці супрацьпаказанняў. Акрамя таго, узрост мужа і жонкі не павінен перавышаць 40 гадоў. На сённяшні дзень вызначаны тры арганізацыі, у якіх будуць ажыццяўляцца бясплатныя ЭКА: гэта Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр «Маці і дзіця», сталічны Гарадскі клінічны радзільны дом № 2, а таксама Гомельскі абласны дыягнастычны медыка-генетычны цэнтр з кансультацыяй «Шлюб і сям'я».

Фінансаванне расходаў на адну спробу ЭКА прадугледжваецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Пры гэтым такім правам змогуць скарыстацца таксама пары, якія спрабавалі здзейсніць ЭКА на платнай аснове. Адзінае выключэнне складаюць пары, у якіх ЭКА праводзіцца з выкарыстаннем донарскіх палавых клетак.

У краіне прыблізна 14 працэнтаў пар бяссплодныя. Людміла Кеда адзначае, што часцей за ўсё гэта звязана з гінекалагічным анамнезам жанчын, а таксама станам рэпрадуктыўнага здароўя як жанчын, так і мужчын.

— У 2005 годзе колькасць жанчын, якія пакутуюць на бяссплоддзе, знаходзілася на ўзроў-

ні 372,1 на 100 тысяч жаночага насельніцтва ва ўзросце ад 18 да 49 гадоў, у мінулым жа годзе гэты паказчык склаў 752,4. Назіраецца стабільна высокая дынаміка тых, каму ўпершыню ставяць дыягназ «бясплоддзе». «Летась гэты паказчык склаў 202,5 на 100 тысяч жаночага насельніцтва. Усяго ў 2019 годзе зарэгістравана 15 496 выпадкаў жаночага бяссплоддзя, з іх выяўленых упершыню — больш за 4 тысячы. Расце распаўсюджанасць і мужчынскага бяссплоддзя: летась зарэгістравана 3181 выпадкаў, што складае 92,2 на 100 тысяч мужчынскага насельніцтва ва ўзросце ад 18 гадоў і старэй.

Шлюбы і першыя роды «старэюць»

На пачатку года жанчын рэпрадуктыўнага ўзросту (ад 15 да 49 гадоў) у нашай краіне налічвалася 23 працэнта ад агульнай колькасці насельніцтва. Летась у параўнанні з 2015 годам колькасць такіх жанчын паменшылася на 119 635 чалавек, або на 5,2 працэнта. Адпаведна назіраецца і зніжэнне нараджальнасці. Пра гэта расказала **начальнік упраўлення народанасельніцтва, гандарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Марына АРЦЁМЕНКА.**

— Такая сітуацыя сёння назіраецца ў большасці еўрапейскіх краін. Гэта абумоўлена рознымі прычынамі. Адна з іх — павелічэнне ўзросту ўступлення ў шлюб. Калі ў 2009 годзе ў Беларусі для жанчын гэты паказчык быў 24,2 года, для мужчын — 26,4 года, то летась сярэдні ўзрост тых, хто ўступіў у першы шлюб, павялічыўся прыблізна на два гады і склаў для жанчын 26,1 года, для мужчын — 28,3 года. Адпаведна павышаецца ўзрост мацярынства. Сярэдні ўзрост мам пры нараджэнні дзіцяці летась склаў 29,6 года. Пры нараджэнні першынца ён ніжэйшы — 26,8 года, але гэта на 2,5 года больш, чым дзесяць гадоў таму. Дарэчы, у сярэднім узрост мацярынства штогод павялічваецца на тры месяцы. Таксама да прычын

можна аднесці зніжэнне колькасці заключаных шлюбаў і высокі ўзровень разводаў, ураўноўванне мужчынскага і жаночага ўнёску ў агульны даход сям'і.

Апошнія гады адзначаецца стабілізацыя колькасці родаў, якія праходзяць без ускладненняў. «Скрынінгавае ультрагукавое абследаванне праходзяць 97 працэнтаў будучых мам, што кожны год дазваляе выяўляць каля 1400 выпадкаў прыроджаных парокаў развіцця. Летась удзельная вага нармальнага родаў склала 43,1 працэнта, частата кесарова сячэння — 31,3 працэнта, заўчасных родаў — 4,1 працэнта. Шматплодныя роды ў агульнай структуры складаюць 1,2 працэнта. Усяго за мінулы год у краіне нарадзіліся 87 602 дзіцяці, з іх больш за тысячу двойняты і 15 трайняты. На канец першага квартала бягучага года на ўліку ў жаночых кансультацыях стаяла 51 582 цяжарныя жанчыны», — звярнула ўвагу спецыяліст.

— У нашай краіне нізкі паказчык дзіцячай смяротнасці. Летась ён склаў 2,4 на 1000 чалавек, у тым ліку тры смерці на 1000 дзяцей да пяці гадоў. Мацярынская смяротнасць ад акушэрскіх прычын таксама адна з самых нізкіх у свеце, яе паказчык быў роўны 1,1 на 100 000 чалавек. У краіне больш за 20 гадоў паспяхова функцыянуе рознаўзроўневая сістэма аховы здароўя маці і дзіцяці, што дазваляе кантраляваць розныя паказчыкі. У нас дзейнічаюць Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр «Маці і дзіця» чацвёртага тэхналагічнага ўзроўню,

17 перынатальных цэнтраў трэцяга ўзроўню, 27 перынатальных цэнтраў другога ўзроўню. 64 арганізацыі аховы здароўя належаць да першага, раённага, узроўню.

«Дывідэнды» ад сямейнага капіталу

У краіне павялічваецца колькасць шматдзетных сем'яў. Гэта сведчыць пра тое, што палітыка дзяржавы, накіраваная на іх падтрымку, дае станоўчы вынік, лічыць Марына Арцёменка. «Больш за 353 тысячы дзяцей у Беларусі выхоўваецца ў шматдзетных сем'ях, гэта фактычна 19 працэнтаў ад агульнай колькасці дзяцей. Пры гэтым павышаецца доля другіх і наступных дзяцей. Калі па выніках перапісу 2009 года ў нас было 62,5 тысячы шматдзетных сем'яў, то сёння іх ужо больш за 108 тысяч. Гэта вельмі пазітыўны трэнд. Дарэчы, самая шматдзетная вобласць — Брэсцкая», — адзначыла яна.

На сённяшні дзень сямейны капітал прызначаны ў краіне больш

чым 85,5 тысячы шматдзетных сем'яў. Прынята больш за 16 тысяч рашэнняў аб датэрміновым распаўсюджванні сродкамі сямейнага капіталу. З іх 94 працэнта — на паляпшэнне жыллёвых умоў.

— Вынікі пяцігадовай праграмы сямейнага капіталу паказалі яе эфектыўнасць, — адзначыла Марына Арцёменка. — За пяць гадоў колькасць дзяцей, якія нарадзіліся трэцімі і наступнымі, павялічылася на 40 працэнтаў. Цяпер праграма прадоўжана да 2024 года ўключна. Пашырыліся кірункі яе датэрміновага выкарыстання. Адзін з іх — паляпшэнне жыллёвых умоў для тых, хто знаходзіцца на ўліку маючых патрэбу. Прычым варыянты розныя: набыццё жылля, пагашэнне запазычанасці па выдадзеным крэдытах. Другі кірунак — атрыманне любым членам сям'і платных медыцынскіх паслуг. Гэта прадугледжвалася і раней, але цяпер пашырана за кошт стаматалагічных паслуг. Трэці — атрыманне вышэйшай адукацыі першай ступені (таксама любым членам сям'і).

Дарэчы, наша краіна знаходзіцца ў лідарах сярод іншых працягласці водпуску па доглядзе дзіцяці — у нас ён прадугледжаны да трох гадоў. Выплата пры нараджэнні першынца складае 35 працэнтаў зароботнай платы, пры нараджэнні другога дзіцяці і наступных — 40 працэнтаў. Значнымі з'яўляюцца і памеры аднаразовых дапамог — 10 бюджэтаў пражытачнага мінімуму пры нараджэнні першага дзіцяці і 14 бюджэтаў пры нараджэнні другога і наступных дзяцей.

Дар'я ШЛАПАКОВА.

○ Дарэчы

На сёння ў краіне зарэгістравана каля 500 цяжарных і парадзіх з каранавіруснай інфекцыяй. Аднак выпадкаў, якія прывялі б да крытычных сітуацый, або цяжкіх пацыентаў пакуль не было, адзначаюць спецыялісты. «У краіне прыняты ўсе меры, каб мінімізаваць рызыку інфіцыравання COVID-19 цяжарных і нованароджаных. З самага пачатку развіцця сітуацыі ў нас былі вызначаны радзільныя дамы і аддзяленні, у якіх праводзіліся роды такіх пацыентаў. У Мінску, напрыклад, — шостае радзільнае аддзяленне гарадскай клінічнай бальніцы № 6. Быў размежаваны паток наведвання жаночых кансультацый. На сёння забаронены наведванні ў радзільных дамах, таксама ўведзена абмежаванне на партнёрскія роды».

Фінансавая палітыка

Доступ да валютных таргоў

Фізічныя асобы цяпер маюць магчымасць ажыццяўляць валютна-абменныя аперацыі на бясплатнай гандлёвай анлайн-пляцоўцы «Дабрабыт.Трэйдар». Цяпер можна прадаваць і купляць валюту па каціроўках, якія больш выгадныя, чым курсы ў абменных пунктах і офісах банкаў.

На гэтай пляцоўцы бягучы курс валют змяняецца ў рэжыме рэальнага часу. Як гэта працуе? Банк атрымлівае доступ да каціровак міжнароднага тэрмінала Thomson Reuters і на іх аснове ўстанаўлівае ўласны курс. Для яго характэрная мінімальная розніца паміж цаной пакупкі і продажу. Усе аперацыі на электроннай пляцоўцы ажыццяўляюцца імгненна ў рэжыме анлайн. Падключыцца да яе можна ў любы час сутак з камп'ютара або наўтбука. Карыстацца сэрвісам можна бясплатна, няма і камісій за рэгістрацыю і абслугоўванне.

З даступных замежных валют — долары, еўра, расійскія

рублі. У сістэме няма абмежаванняў ні па максімальнай суме, ні па колькасці здзелак. У банку запэўніваюць, што гатовыя да аперацый любога аб'ёму. Пры гэтым пляцоўка мае нізкі парог — гандляваць можна сумай ад 1 долара ці еўра.

Пляцоўка дазваляе ажыццяўляць аперацыі не толькі па бягучых каціроўках. Таксама магчыма адправіць запыт на індывідуальны курс — з банкам можна дамовіцца аб больш выгадных умовах. «Раней, каб дамовіцца аб персанальных умовах здзелкі, неабходна было валодаць сумай звыш 1000 базавых велічынь (каля 12,5 тысячы долараў), пазваніць у банк і прыехаць у офіс. Цяпер жа дзякуючы новай пляцоўцы можна імгненна мяняць любыя сумы па выгадных курсах. Прычым можна самастойна вызначаль найбольш зручны момант гэтага момант, ажыццявіць здзелку ў любым зручным месцы і не хвалявацца, што курс зменіцца, пакуль вы будзеце ехаць у банк», — падкрэсліў **намеснік старшыні**

праўлення ААТ «Банк Дабрабыт» Аляксандр ПЛІТКО.

Пляцоўка даступная пры наяўнасці любога адкрытага фінансаванага прадукту ў банку. Ажыццяўленне здзелак адбываецца па бягучых рахунках. Адкрыць іх можна ў мабільным або інтэрнэт-банку, а таксама на самой пляцоўцы. Кліенты іншых банкаў могуць прыступіць да таргоў пасля аўтарызацыі ў міжбанкаўскай сістэме ідэнтыфікацыі (МСІ).

Каб зрабіць сэрвіс яшчэ зручнейшым, у перспектыве плануецца запусціць мабільную праграму, актывізаваць магчымасць правядзення валютна-абменных аперацый з рахункаў, да якіх выпушчаныя банкаўскія плацежныя карткі, рэалізаваць навінны сэрвіс унутры платфармы і падключыць дадатковыя знешнія гандлёвыя пляцоўкі. Апошняе дазволіць паменшыць розніцу паміж цэнамі пакупкі і продажу валют.

Сяргей КУРКАЧ.